

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о.ректора Уманського національного
університету
доц. Олена ЯРОЩИНСЬКА

«14» 04 2026 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Кравчук Олени Валентинівни на тему «Підготовка
бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки**

Витяг

з протоколу № 17 засідання кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
від 13.04.2026 року

Присутні:

Головуюча на засіданні – Кірдан Олена Леонідівна – в.о. завідувача кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, доктор педагогічних наук, професор;

Коберник Олександр Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, гарант ОНП «Освітні, педагогічні науки»;

Бялик Оксана Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Гагарін Микола Іванович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Безлюдна Наталія Валентинівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Бойченко Валентина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Коблик Віталій Олександрович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Савченко Наталія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Стеценко Надія Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Ткачук Лариса Вавсилівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Ткачук Мирослава Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Прищепа Світлана Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту;

Юрченко Оксана Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Дзюбенко Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Запрошені:

Дудник Наталка Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти Уманського національного університету;

Танасічук Юлія Миколаївна – доктор філософії, доцент, в.о.завідувача кафедри медико-біологічних дисциплін військово-патріотичної підготовки Уманського національного університету.

Совгіра Світлана Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри біології та хімії Уманського національного університету.

Серед присутніх 4 доктори педагогічних наук.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення (попередня експертиза) дисертаційної роботи Кравчук Олени Валентинівни на тему «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками» зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Науковий керівник:

Совгіра Світлана Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри біології та хімії Уманського національного університету.

Рецензенти:

Дудник Наталка Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти Уманського національного університету;

Танасічук Юлія Миколаївна – доктор філософії, доцент, в.о.завідувача кафедри медико-біологічних дисциплін військово-патріотичної підготовки Уманського національного університету.

Дисертаційну роботу виконано в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 13 від 30 січня 2024 року).

СЛУХАЛИ: доповідь аспірантки на здобуття ступеня доктора філософії Кравчук Олени Валентинівни на тему «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками», подане на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Головуюча: Шановні члени кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, присутні. Розпочинаємо засідання фахового семінару кафедри: на порядку денному обговорення дисертаційного дослідження Кравчук Олени Валентинівни на тему «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками» зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор, професор біології та хімії Уманського національного університету Совгіра Світлана Василівна.

Для проведення попередньої експертизи дисертації та подання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, Кравчук О. В. призначено рецензентів: Дудник Наталку Василівну – кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри початкової освіти Уманського національного університету; Танасічук Юлію Миколаївну – доктор філософії, доцент, в.о.завідувача кафедри медико-біологічних дисциплін військово-патріотичної підготовки Уманського національного університету.

Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 13 від 30 січня 2024 року).

Дозвольте коротко ознайомити вас із біографічними даними Кравчук Олени Валентинівни.

Кравчук Олена Валентинівна народилася 15 квітня 1985 року.

У 2003 році закінчила Сулгутівську загальноосвітню школу I-III ступенів Гайворонського району Кіровоградської області.

У 2015 році закінчила Одеський фаховий коледж економіки, права та готельно-ресторанного бізнесу, ОС «молодший спеціаліст» за спеціальністю «Бухгалтерський облік».

У 2020 році закінчила Одеський державний університет внутрішніх справ, ОС «бакалавр» за спеціальністю «Правоохоронна діяльність».

У 2022 році закінчила Уманський державний університет імені Павла Тичини, ОС «магістр» за спеціальністю «Освітні, педагогічні науки».

У 2022 році закінчила Одеський державний університет внутрішніх справ, ОС «магістр» за спеціальністю «Правоохоронна діяльність».

У 2023 році вступила до аспірантури заочної форми навчання Уманського державного університету імені Павла Тичини.

У 2025 році закінчила Одеський державний університет внутрішніх справ ОС «магістр» за спеціальністю «Психологія».

Трудова діяльність дисертантки:

З серпня 2015 року служить в органах внутрішніх справ, з серпня 2020 року працює в Одеському державному університеті внутрішніх справ. На даний час капітан поліції та займає посаду начальника курсу навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України Одеського державного університету внутрішніх справ.

Виховує двох дітей 2007 і 2010 року народження.

Слово для виголошення основних результатів дослідження надається Кравчук Олені Валентинівні.

Кравчук О. В.: Високоповажні Олена Леонідівна, гарант освітньої програми Олександр Миколайович, вельмишановні члени кафедри, шановні присутні. Вашій увазі пропонуються основні положення дисертаційної роботи «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками».

Актуальність проблеми підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками визначається зміненими соціально-економічними умовами, які потребують нового правового забезпечення, створення принципово іншої законодавчої бази, формування у свідомості громадян поваги та прийняття правових засад сучасної України. Зазначені позиції функціонування

громадянського суспільства в Україні залежать від стану публічного порядку в державі, від здатності правоохоронних органів ефективно його забезпечувати, повною мірою здійснювати його охорону

Труднощі, з якими стикаються фахівці правоохоронних органів сьогодні, засновані на недостатньому розумінні психолого-педагогічного змісту виконуваних завдань, відсутності належного рівня розвитку комунікативних здібностей і формальному ставленні співробітників до вимог, зафіксованих у нормативних документах, що проголошують важливість комунікації у вирішенні професійних завдань.

Це потребує удосконалення спеціалізованої професійної підготовки фахівців правоохоронних органів.

Мета дослідження – розробити модель та теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити педагогічні умови підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності.

Предмет дослідження – педагогічні умови підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками.

Дозвольте не зупинятися на інших елементах наукового апарату, а перейти до викладу змісту основних результатів дослідно-експериментальної роботи.

Відповідно до мети та гіпотези дослідження нами було розв'язано низку завдань.

Відповідно до першого завдання проаналізовано ступінь розробленості проблеми підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками в науковій літературі, розкрито термінологічне поле дослідження.

У процесі розкриття теоретичних основ проблеми підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками узагальнено наукові публікації за трьома напрямками. У першій групі досліджень розкрито характеристику підліткового віку, підлітка як суб'єкта соціальних взаємин, психолого-педагогічних особливостей девіантної поведінки підлітків, системи взаємодії та впливу різних чинників на поведінку підлітків, ролі та значення соціального середовища у формуванні особистості підлітка. Найважливішою умовою, що забезпечує ефективність соціальної роботи в межах профілактики правопорушень підлітків, визначено взаємодію всіх суб'єктів суспільства, активне включення у спілкування з девіантними підлітками фахівців правоохоронних органів у сферах праці, сім'ї, побуту, вільного часу.

Друга група досліджень розглядає питання встановлення довірчих взаємин громадян, зокрема підлітків, із правоохоронними органами, створення ефективної форми взаємодії соціальних інститутів для досягнення загального добробуту держави та вирішення суспільно значущих цілей.

Третя група досліджень стосується специфіки підготовки майбутніх фахівців правоохоронних органів, зокрема до соціальної взаємодії з підлітками, попередження їх девіантної поведінки, вдосконалення змісту їх підготовки, застосування інноваційних форм, активних методів навчання, інновацій, управління системою їх підготовки.

Отже, науковцями накопичено досить значний обсяг знань дотичних до проблеми підготовки майбутніх фахівців правоохоронних органів, зокрема до соціальної взаємодії з підлітками, проте виявлену очевидну недостатність уваги до цієї проблеми в умовах сучасної освіти, що потребує перебудови змісту, форм та методів підготовки майбутніх фахівців правоохоронних органів, зокрема до соціальної взаємодії з підлітками.

На основі розкриття змісту дотичних категорій, розкрито сутність ключового поняття «підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками».

У процесі вирішення другого завдання нами визначено компоненти, критерії, показники та рівні готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками. Аналіз теоретичних джерел дозволив структурно подати компоненти та критерії готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, до яких відносимо: *мотиваційно-особистісний* з критеріями: мотиваційно-ціннісним, потребово-орієнтаційним, особистісним, *когнітивно-компетентнісний* з критеріями: інформаційно-пізнавальним, професійно-компетентнісним, когнітивно-змістовим, *організаційно-діяльнісний* з такими критеріями: соціально-рефлексивним, комунікативно-довірчим, організаційно-партнерським.

Виділено три рівні готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками: низький, середній та високий.

Відповідно до третього завдання здійснено діагностику формування готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, яка включала пілотажне дослідження та проведення констатувального експерименту.

Аналіз результатів цих етапів виявив наявність проблем: по-перше, загальний рівень готовності бакалавра до соціальної взаємодії з підлітками слід розглядати як недостатній, оскільки більша частина бакалаврів не готова до соціальної взаємодії у майбутній професійній діяльності. По-друге, домінування об'єктної позиції бакалаврів в освітньому процесі проектується на всі елементи його готовності до соціальної взаємодії з підлітками і знижує активність і продуктивність процесу її освоєння.

Наведені факти свідчать про необхідність наукової розробки проблеми підготовки бакалаврів закладів освіти МВС до соціальної взаємодії з підлітками.

Як було передбачено четвертим завданням дослідження нами розроблено та апробовано модель підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, яка включає логіко-методологічний, змістово-організаційний, діагностично-результативний блоки та педагогічні умови її реалізації, що було п'ятим завданням дослідження. Нами обґрунтовано та зреалізовано такі педагогічні умови: 1) формування соціально спрямованої ціннісної орієнтації, мотивації, інтересу бакалаврів до спілкування з підлітками на основі поєднання традиційних та інноваційних форм та активних методів навчання; 2) відбір змісту підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності з урахуванням специфіки соціальної взаємодії з підлітками; 3) використання освітніх технологій для організації комунікативної діяльності бакалаврів у позааудиторній діяльності та під час виробничої практики.

У процесі реалізації першої педагогічної умови застосовано традиційні та інноваційні форми навчання, окрема проблемні лекції, лекції-дискусії, семінарські заняття-дискусії; індивідуальну роботу з підлітками у закладах освіти.

На семінарських та практичних заняттях застосовано методи активного навчання: комунікативні завдання та вправи зі створенням ситуацій професійного спілкування, компетентнісні завдання з розв'язанням реальної ситуації, ділову гру, юридичні поєдинки, відеодемонстрацію.

Реалізація другої педагогічної умови передбачала оновлення змісту навчальних нормативних дисциплін: «Основи організації служби у правоохоронних органах»; «Міжособистісні комунікації в правоохоронній діяльності»; упроваджено вибіркові компоненти: «Правові основи виховної роботи правоохоронних органів», «Психолого-педагогічна підготовка». Проведено фахові семінари.

У процесі реалізації третьої умови для позааудиторної роботи та виробничої практики застосовано різноманітний арсенал форм та методів соціально-педагогічної спрямованості. Апробовано такі форми позааудиторних занять: виступи з актуальних проблем комунікативної діяльності фахівців правоохоронних органів; бесіди за «круглим столом» з питань професійного спілкування; майстер-клас; екскурсії до різних типів соціально-державних та громадських установ тощо. Удосконалено програму проблемної групи «Правове виховання населення».

Для виробничої практики запропоновано систему завдань, ситуацій з правового виховання підлітків, дослідницьку роботу, комплекс методик для розвитку особистісних якостей підлітків. Розроблено програму «Я – лідер», «Я – волонтер», «Я – дослідник» для соціально-профілактичної та педагогічної підтримки. Застосовано технології: соціально-педагогічну, проєктну та мережеву.

Ефективність педагогічних умов доведено результатами формувального експерименту, за яким переважає високий рівень готовності до соціальної взаємодії з підлітками в експериментальній групі та середній у контрольній. За результатами дослідження встановлено зміну рівнів готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками контрольної групи із низького на середній, в експериментальній із низького на високий.

Проведена дослідно-експериментальна робота показала важливість застосування результатів нашого дослідження та справедливості висунутої гіпотези. У той же час у процесі дослідження з'явилися нові проблеми і питання, які потребують їх вирішення.

Ці проблеми пов'язані із забезпеченням наступності у формуванні у майбутніх фахівців правоохоронних органів готовності до правового виховання населення на різних рівнях освіти. Подальшого вивчення вимагають також проблеми розробки змісту правовиховної діяльності щодо різних груп населення та підготовки фахівців правоохоронних органів до інтеграції зусиль соціальних інститутів у правовому вихованні громадян. Дякую за увагу.

Питання поставили:

Коберник Олександр Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту:

У 2024 році введено нову посаду у правоохоронних органах – інспектор безпечного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти. У чому специфіка його функцій?

Кравчук Олена Валентинівна:

Дякую за запитання. Інспектори безпечного освітнього середовища: здійснюють превентивну та профілактичну діяльність із забезпечення безпечного освітнього середовища в ЗЗСО та вживають заходів, спрямованих на попередження та усунення загроз життю та здоров'ю учасників освітнього процесу, запобігання та протидії булінгу (цькуванню) учасників освітнього процесу, запобігання вживанню дітьми наркотичних засобів та психотропних речовин, алкогольних напоїв (у тому числі слабоалкогольних напоїв, пива), а також тютюнових, запобігання вчиненню дітьми самогубств та їх спроб, навмисних самоушкоджень, ризикованої поведінки і вчинків, які призводять до травматизму та загибелі, проведення інформаційних заходів серед батьків або інших законних представників учнів стосовно основних причин самогубств дітей, механізму виявлення суїцидальних настроїв серед дітей та ін.

Гагарін Микола Іванович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту:

Які методики застосовано для визначення рівнів готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками за мотиваційно-особистісним компонентом?

Кравчук Олена Валентинівна:

Дякую за запитання. Для визначення рівнів готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками за мотиваційно-особистісним компонентом обрано анкети: з визначення мотивів вибору професії; вивчення самооцінки професійно важливих якостей бакалаврів правоохоронної діяльності.

Застосовано методики: діагностики особистості на мотивацію до успіху; опитувальник для оцінки професійної мотивації людини; методику вивчення мотиваційної структури особистості; тест щодо перевірки наявних у вас емпатійних тенденцій; опитувальник діагностики о особистісних якостей; тестову карту самооцінки рівня професійної толерантності, методику «Морфологічний тест життєвих цінностей»; методику діагностики вольового потенціалу особистості; «Карту інтересів» Голомштока, методику «Мотивації на успіх і страх невдачі» (А. Реан), методику «Локус контролю».

Бойченко Валентина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту:

У чому полягає практичне значення вашого дослідження?

Кравчук Олена Валентинівна:

Дякую за запитання. Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці та впровадженні в освітній процес закладів освіти системи МВС діагностичного інструментарію, обґрунтуванні та експериментальній перевірці критеріальних та рівневих характеристик готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, оновленні змісту освітніх компонентів «Основи організації служби у правоохоронних органах», «Міжособистісні комунікації в правоохоронній діяльності», упровадженні

вибіркових компонентів «Правові основи виховної роботи правоохоронних органів», «Психолого-педагогічна підготовка», проведенні фахових семінарів «Профілактика девіантної поведінки підлітків», «Формування комунікативної культури бакалаврів правоохоронної діяльності», «Забезпечення прав людини у діяльності фахівців правоохоронних органів»; для виробничої практики запропоновано систему завдань, ситуацій з правового виховання підлітків, комплекс методик для розвитку особистісних якостей підлітків, розроблено програму «Я – лідер», «Я – волонтер», «Я – дослідник» з метою соціально-профілактичної та педагогічної підтримки підлітків; удосконалено програму проблемної групи «Правове виховання населення».

Ткачук Лариса Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту:

У вашій доповіді прозвучали такі поняття як спілкування та комунікація. Розкрийте узгодженість цих понять у вашому дослідженні.

Кравчук Олена Валентинівна:

Дякую за запитання. Категорії «комунікація» та «спілкування» включають: 1) обмін інформацією, 2) спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів з метою передавання та отримання інформації, 3) спілкування як комунікативна діяльність або особливий вид комунікації.

У цьому контексті вважаємо, що «комунікація» наближається за своїм значенням до поняття «спілкування», позначаючи не тільки передачу інформації, але й загалом міжособистісну взаємодію та атмосферу взаєморозуміння, яка передбачає наявність у фахівців правоохоронних органів культури спілкування та вміння досягати компромісу, вирішення конфліктів, знаходження консенсусу.

Прищепя Світлана Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту:

Які функції виконують фахівців правоохоронних органів для забезпечення соціальної взаємодії з підлітками?

Кравчук Олена Валентинівна:

Дякую за запитання. Виходячи із законодавчо визначених завдань діяльності фахівців правоохоронних органів, виділяємо такі її функції: профілактичну, попереджувальну, аналітико-гностичну та ін.

Профілактична діяльність розглядається як цілісний, комплексний процес у життєдіяльності підлітка, його соціалізації та виховання, навчання та розвитку, у якому формуються стійкі установки поведінки на основі загально визначених цінностей, що розділяються суспільством.

Попереджувальна діяльність фахівців правоохоронних органів полягає в систематичному виявленні і аналізі причин та умов правопорушень, розробці і застосуванні заходів щодо їх локалізації, нейтралізації та усунення.

Аналітико-гностична функція передбачає збір інформації про підлітків, які перебувають у соціально небезпечному становищі, порушення їх прав та законних інтересів, про наявні асоціальні групи підлітків, осіб, які залучають неповнолітніх до скоєння злочинів, а також батьків, які виконують свої обов'язки щодо виховання, навчання та (або) неповнолітніх.

Бялик Оксана Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту:

Охарактеризуйте ще й прогностичну, організаторську та соціально-виховну функції, які реалізують фахівців правоохоронних органів для забезпечення соціальної взаємодії з підлітками.

Кравчук Олена Валентинівна:

Дякую за запитання. Прогностична функція включає: встановлення причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушень підлітками, проектування процесу соціального розвитку конкретного підлітка, його мікросоціуму, діяльності різних інститутів з профілактики злочинності підлітків.

Організаційна функція передбачає індивідуальне планування; ведення обліку даних, що характеризують безпеку освітнього середовища; ведення обліку роботи з усіх напрямів діяльності.

Соціально-виховна функція пов'язана із забезпеченням цілеспрямованого педагогічного впливу на поведінку та діяльність підлітків, а також сприяння педагогічній діяльності всіх соціальних інститутів, що перебувають у зоні впливу закладів освіти.

Ткачук Мирослава Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту:

Які поняття ви розкрили у дослідженні і які із них є ключовими?

Кравчук Олена Валентинівна:

Дякую за запитання. Нами розкрито зміст категорій: «поліція», «професійна діяльність фахівця правоохоронних органів», «взаємодія», «соціальна взаємодія бакалавра правоохоронної діяльності», «комунікація», «спілкування», «правове виховання», «правовиховна діяльність», «професійна підготовка».

Ключовими поняттями є два: «підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками» та «готовність бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками».

Стеценко Надія Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту:

Розкрийте сутність першого етапу (пілотажного) експерименту

Кравчук Олена Валентинівна:

Дякую за запитання. На цьому етапі вирішувалися завдання: аналіз нормативно-правових засад, соціологічної, психологічної, науково-педагогічної літератури, програмних документів; вивчення організаційних аспектів їх підготовки, здійснене на основі аналізу нормативних документів, аналітичних матеріалів, що відображають специфіку та якість показників їх діяльності, дають підстави стверджувати про комунікацію як основний засіб вирішення поставлених завдань; визначення принципів організації та проведення експериментальної роботи; характеристика умов, у яких відбуватиметься педагогічний експеримент; вибір критеріально-діагностичного матеріалу для визначення рівнів готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками; розкриття ролі теоретичних знань та умінь у правоохоронній діяльності.

Для вирішення цих завдань аналізувалась думка фахівців правоохоронних органів та бакалаврів про значення у їх діяльності комунікативних знань, умінь, навичок та якостей; про структуру та зміст комунікативної культури.

Савченко Наталія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту:

Які принципи покладено в основу вашої моделі?

Кравчук Олена Валентинівна:

Дякую за запитання. Методологічну основу формування готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками склали такі групи принципів: загальні, дидактично-методичні, специфічні.

До першої групи відносимо такі принципи: гуманізації, демократизації, фундаментальності, індивідуалізації та диференціації, варіативності, культуровідповідності.

До дидактично-методичних принципів віднесено такі: системності і послідовності, науковості, інтеграції, проблемності, наступності, активності, позитивної мотивації, практикоорієнтованості, раціональності, відповідності, прогностичності.

До специфічних принципів відносимо такі: законності, соціальної спрямованості, превентивності, діалогічності, технологічної гнучкості, створення рефлексивного середовища.

ВИСТУПИЛИ:

Науковий керівник – д. пед. н., професор *Совгіра С. В.:*

Шановний головуєчий, шановні члени кафедри, шановні присутні.

Дисертантка Кравчук Олена Валентинівна обрала та дослідила досить актуальну проблему, пов'язану з підготовкою бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками.

Тема дослідження Олени Валентинівни була вибрана не випадково. Дисертантка у 2022 році закінчила Одеський державний університет внутрішніх справ за освітнім ступенем «магістр» за спеціальністю «Правоохоронна діяльність».

Проте бажання отримання ступеня вищої освіти доктора філософії, і робота на посаді начальника курсу навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України Одеського державного університету внутрішніх справ спонукали Олену Валентинівну до дослідницької роботи.

За час співпраці і спілкування здобувачка проявила достатню працездатність, уміння всебічно вивчати феномен підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками та процес формування їх готовності до здійснення означеного процесу.

Олена Валентинівна виявила належну наукову компетентність, ерудицію, здатність опрацьовувати великі обсяги джерельної бази. Це послугувало підґрунтям для критичної наукової інтерпретації попередніх напрацювань і обґрунтування власних теоретичних висновків стосовно термінологічного поля дослідження, введення у науковий обіг теоретичних положень, які є внеском у наукову новизну здійсненого пошуку.

Олена Валентинівна добре володіє сучасними технологіями пошуку і обробки наукової інформації. Це сприяло здійсненню всебічного кількісного і якісного аналізу здобутих результатів, які коректно представлені у роботі.

Дисертантка виявила себе як практик, який вдало поєднує теоретичний пошук із впровадженням розроблених методичних матеріалів. Дисертантка успішно зуміла використати свій потенціал і вчасно виконати роботу.

Позитивні людські і професійні якості, наукова сумлінність, відповідальність і самостійність мислення дозволяють характеризувати Олену Валентинівну Кравчук як здобувачку з сучасною позицією і широким науковим світоглядом, здатною до інноваційних досліджень у галузі освітніх і педагогічних наук.

Вважаю, що дисертаційне дослідження Олени Валентинівни Кравчук відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

З урахуванням цього, завершене самостійне дослідження «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками» Кравчук Олени Валентинівни може бути рекомендоване до захисту на здобуття наукового ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Головуюча: До слова запрошується рецензент – кандидат педагогічних наук, доцент Дудник Наталка Василівна.

Рецензент – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти Уманського національного університету *Дудник Н. В.:*

Шановні головуєчий, шановні члени кафедри, присутні!

Актуальність теми наукової роботи та її зв'язок із науковими програмами, планами, темами.

У сучасних умовах розбудови демократичної держави та в умовах повномасштабної збройної агресії проти України, ефективність діяльності правоохоронних органів набуває критичного значення не лише у безпековому, а й у соціально-гуманітарному аспекті. Війна радикально змінила соціальний ландшафт, поставивши підлітків під удар безпрецедентних психотравмуючих чинників, що веде до зростання ризиків девіантної поведінки, соціальної дезорієнтації та загострення конфліктності. Особливої гостроти проблема набуває у зв'язку з необхідністю подолання наслідків цифровізації злочинності та використання підлітків у ворожих ІІСО. Соціальна взаємодія правоохоронця з молоддю в таких умовах трансформується у засіб національної безпеки, оскільки запобігання залученню неповнолітніх до протиправної діяльності на користь агресора потребує від бакалавра високого рівня емпатії, критичного мислення та навичок психологічної деескалації.

Актуальність дослідження посилюється необхідністю приведення системи підготовки кадрів у відповідність до оновленого законодавчого поля. Зокрема, Національна стратегія захисту прав дитини у сфері юстиції на період до 2028 року ставить перед правоохоронною системою завдання переходу до моделі правосуддя, дружнього до дитини, що неможливо без формування у майбутніх бакалаврів специфічних навичок соціальної взаємодії.

Важливим вектором дослідження є реалізація положень Закону України «Про охорону дитинства» та Національного плану превентивних заходів щодо припинення порушень прав дітей в умовах збройної агресії (2024), які вимагають від правоохоронців не лише фіксації правопорушень, а й активної участі в соціально-педагогічній підтримці підлітків, що постраждали від війни.

Логіка підготовки фахівців у роботі О. Кравчук чітко корелює зі Стандартом вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» (2024), де серед ключових компетенцій бакалавра визначено здатність до міжособистісної

взаємодії, вирішення конфліктів та превентивної комунікації з вразливими групами населення.

Додатковим чинником актуальності є необхідність реалізації поствоєнної реадаптації молоді. Майбутні фахівці мають бути готові до роботи з підлітками, які мають «синдром війни», що вимагає перегляду класичних педагогічних підходів на користь травма-інформованого навчання. Таким чином, модель підготовки, розроблена О. В. Кравчук, заповнює прогалину між теоретичними знаннями права та практичними потребами гуманістичного супроводу підлітків у кризовий період.

У цьому контексті підготовка майбутніх правоохоронців, здатних не лише до виконання силових функцій, а й до конструктивної соціальної взаємодії, стає не просто професійною вимогою, а стратегічною необхідністю. Дисертація О. Кравчук присвячена важливому аспекту цієї проблеми – обґрунтуванню педагогічних умов та розробці моделі підготовки бакалаврів до специфічної роботи з підлітками.

Отже, дисертація О. Кравчук є надзвичайно своєчасною. Обґрунтування педагогічних умов підготовки правоохоронців до взаємодії з підлітками дозволяє озброїти майбутніх фахівців інструментами відновлення соціальної справедливості та довіри до державних інституцій через людиноцентристський підхід. Необхідність формування готовності до такої взаємодії диктується потребою у створенні безпечного середовища, де правоохоронна діяльність інтегрована в систему соціально-педагогічної підтримки підростаючого покоління в умовах воєнного та поствоєнного часу.

Дисертаційне дослідження є складником науково-дослідної теми кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини «Формування ціннісних орієнтацій здобувачів освіти в Європейському освітньому середовищі» (державний реєстраційний номер 0116U000115). Тему дослідження затверджено вченою радою університету (протокол № 13 від 30 січня 2024 року).

Нові наукові результати, що містяться в дисертації.

Наукова новизна одержаних Оксаною Кравчук результатів дослідження полягає в тому, що у дисертації вперше обґрунтовано педагогічні умови підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками та розроблено модель, яка містить три блоки: логіко-методологічний (мета, підходи, принципи), змістово-організаційний (етапи, зміст, форми, методи, технології), діагностично-результативний (компоненти, критерії, показники, рівні, діагностичне забезпечення, результат).

Дисертанткою уточнено сутність базових понять дослідження, зокрема: «поліція», «професійна діяльність», «професійна діяльність фахівця правоохоронних органів», «взаємодія», «соціальна взаємодія бакалавра правоохоронної діяльності», «комунікація», «спілкування», «девіантна поведінка підлітків», «соціальна взаємодія фахівців правоохоронних органів з підлітками», «попередження девіантної поведінки», «правове виховання», «правовиховна діяльність», «професійна підготовка», «підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності», «підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками», «готовність бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками». Удосконалено зміст, форми, методи, технології

підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованою і логічною є структура дисертації, яка презентована вступом, трьома розділами, висновками до розділів, ґрунтовними загальними висновками, списком використаних джерел, змістовними додатками, що відповідає вимогам щодо дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Зміст кожного розділу підпорядковано меті та завданням дослідження, а підсумками є наукові висновки.

Мета дослідження сформульована у відповідності до його теми, а зазначені завдання належною мірою забезпечують досягнення визначеної мети. Методи дослідження є релевантними заявленій меті та завданням, що сприяло отриманню достовірних і практично значущих результатів.

У результаті проведеного дослідження дисертанткою:

Проаналізовано ступінь розробленості проблеми підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, розкрито термінологічне поле дослідження; визначено компоненти, критерії, показники та рівні готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками; здійснено діагностику формування готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками; розроблено й апробовано модель підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками та бґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками.

Науковий доробок О. Кравчук характеризується високим рівнем обґрунтованості та глибиною змісту. Результати проведеного аналізу підтверджують, що авторкою було в повному обсязі реалізовано мету дослідження та розв'язано всі поставлені завдання. Підсумкові висновки роботи побудовані послідовно та переконливо. Достовірність наукових положень забезпечена міцним методологічним фундаментом, адекватним вибором методів пізнання, математичною точністю обробки даних, а також успішним практичним впровадженням отриманих результатів у навчальний процес вищої школи

Значення отриманих автором результатів для науки і практики.

Авторка поставила перед собою мету – розробити модель та теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити педагогічні умови підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками.

Відповідно вперше у вітчизняній науці обґрунтовано комплекс педагогічних умов, що включає формування соціально спрямованої мотивації, оновлення змісту підготовки та використання інноваційних освітніх технологій у позааудиторній і практичній діяльності. Розроблена модель підготовки, що охоплює цільовий, організаційний та результативний блоки, є вагомим внеском у теорію професійної освіти фахівців екстремальних видів діяльності. Особливої уваги заслуговує уточнення понятійного апарату, зокрема категорій «соціальна взаємодія фахівців правоохоронних органів з підлітками» та «готовність бакалаврів до соціальної взаємодії».

Дослідження має виражену практичну спрямованість. Розроблений діагностичний інструментарій, оновлений зміст навчальних дисциплін («Основи організації служби у правоохоронних органах», «Міжособистісні комунікації») та впровадження вибіркового компонентів («Правові основи виховної роботи», «Психолого-педагогічна підготовка») можуть бути успішно використані в освітньому процесі закладів системи МВС.

Авторкою проведена належна робота з упровадження одержаних результатів у практику роботи вищих закладів освіти.

Матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію, обговорювалися на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях. Основні результати дослідження достатньо повно висвітлені у наукових працях.

Оцінка змісту та завершеності дисертації.

Дисертантка на достатньому науковому рівні обґрунтувала вибір теми, її актуальність, визначила мету, завдання, об'єкт, предмет, аргументувала використання обраних методів дослідження.

Вступна частина дисертації містить усі необхідні елементи наукового апарату. Авторка успішно обґрунтувала актуальність теми, визначила ключові параметри дослідження (мету, завдання, об'єкт, предмет) та розкрила сутність отриманих наукових результатів. Наведені дані про впровадження, апробацію та публікаційну активність здобувачки свідчать про завершеність та вагомість виконаної роботи.

У першому розділі «Теоретичні основи підготовки майбутніх бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками» здобувачкою здійснено ретроспективний та системний аналіз наукових джерел, що дозволило уточнити понятійно-категоріальний апарат дослідження. Авторка ґрунтовно вивчила стан розв'язання проблеми у педагогічній теорії та практиці, виокремивши ключові підходи до підготовки майбутніх правоохоронців. Особливості підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками у контексті професійної діяльності. Особливу увагу приділено теоретичному обґрунтуванню сутності соціальної взаємодії, що заклало міцне підґрунтя для подальшого моделювання освітнього процесу

У другому розділі «Моніторинг та діагностика стану підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками» здійснено комплексне дослідження фактичного рівня сформованості професійної готовності майбутніх фахівців. Авторкою науково обґрунтовано діагностичний апарат, що включає структурні компоненти (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний), відповідні їм критерії та показники, а також дескриптори рівнів готовності. Проведений констатувальний етап експерименту дозволив не лише зафіксувати вихідні дані, а й виявити типові труднощі та суперечності, що виникають у курсантів (студентів) під час соціальної комунікації з неповнолітніми, що підтвердило необхідність впровадження авторських педагогічних умов

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності процесу підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками» концептуалізовано авторську модель, що інтегрує цільовий, змістовий, операційно-діяльнісний та результативно-оцінювальний блоки. Науково обґрунтовано та практично реалізовано сукупність педагогічних умов,

спрямованих на стимулювання позитивної мотивації курсантів, збагачення змісту дисциплін професійного циклу інтерактивними методами та створення тренінгового середовища для відпрацювання навичок комунікації. Описано перебіг формувального етапу експерименту, у межах якого впроваджено авторську методiku. Порівняльний аналіз даних на контрольному етапі дослідження дозволив математично підтвердити позитивну динаміку зростання рівнів готовності майбутніх правоохоронців, що свідчить про високу ефективність запропонованих інновацій».

У загальних висновках дисертації подано підсумкові результати, що підтверджують розв'язання наукової проблеми.

Подана дисертаційна робота свідчить про наукову зрілість дисертантки, її вміння бачити актуальні проблеми професійної освіти, готовність розв'язувати їх на достатньому науковому рівні. В цілому дисертаційна робота О. Кравчук за своїм змістом і формою є завершеним самостійним дослідженням.

Дискусійні положення та зауваження.

Позитивно оцінюючи результати дослідження, вважаємо за необхідне висловити наступні зауваження та побажання:

1. Авторка використовує надзвичайно широкий спектр підходів (системно-діяльнісний, особистісно-орієнтований, аксіологічно-гуманістичний та ін.). Це створює певний ризик розмивання методологічного фокусу. Варто було б чіткіше визначити домінуючий підхід при розробці моделі.

2. При визначенні компонентів готовності авторка виокремлює мотиваційно-особистісний, когнітивно-компетентнісний та організаційно-діяльнісний компоненти. Зміст деяких критеріїв частково дублюється. Наприклад, у когнітивно-компетентнісному компоненті виділено «інформаційно-пізнавальний» та «когнітивно-змістовий» критерії. Варто пояснити фундаментальну різницю між ними, оскільки вони обидва спрямовані на оцінку знанневої складової.

3. Авторка пропонує власне визначення «готовності бакалаврів... до соціальної взаємодії з підлітками». Визначення містить перелік «властивостей характеру, знань, умінь, навичок». Було б доцільно уточнити, які саме *конкретні* властивості характеру (наприклад, емпатія, толерантність) є критичними саме для взаємодії з підлітками, а не для правоохоронної діяльності загалом.

4. У змісті роботи згадується безпека в кіберпросторі, проте специфіка соціальної взаємодії з підлітками у цифровому середовищі (соціальні мережі, месенджери) як окремий аспект підготовки бакалаврів висвітлена недостатньо. На нашу думку варто додати до змісту когнітивно-компетентнісного компонента навички медіаграмотності та превенції кібербулінгу.

5. Позитивно оцінюючи змістовне наповнення роботи, варто зазначити, що в подальших дослідженнях автора доцільно було б приділити більше уваги специфіці соціальної взаємодії правоохоронців з підлітками, які мають статус внутрішньо переміщених осіб або постраждали внаслідок воєнних дій, що ще більше посилить практичну цінність запропонованої моделі в сучасних українських реаліях».

Водночас підкреслимо, що висловлені зауваження не знижують цінності здійсненого дослідження та не впливають на загалом позитивне враження від дисертації.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових працях.

Основні результати дослідження викладено в 14 публікаціях автора, із них: 7 статей відображають основні наукові результати (1 – у зарубіжному фаховому виданні), 7 – апробаційного характеру.

За результатами аналізу змісту означених праць можна стверджувати, що наукові положення, висновки й рекомендації, сформульовані О. Кравчук на основі проведеного дисертаційного дослідження, у публікаціях висвітлені повною мірою.

Оцінка мови і стилю викладення матеріалу дисертації.

Дисертацію написано українською мовою. Текст роботи побудований логічно й послідовно, у цілому відповідає вимогам до наукового стилю, термінологія використана коректно та адекватно змісту.

У дисертації відсутні текстові запозичення без посилання на джерело, про що свідчить звіт про перевірку роботи програмою Unicheck.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту.

Зміст дисертації повною мірою відповідає предметній області спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Висновок про відповідність дисертації відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Аналіз змісту наданої на рецензування дисертаційної роботи та опублікованих праць дає підстави зробити висновок, що дисертація О. Кравчук «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками», подана на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, є завершеною роботою, яка виконана в логічній послідовності, охоплює поставлену наукову проблему та відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Головуюча: слово для відповіді на зауваження рецензента надається Кравчук Олені Валентинівні:

Кравчук Олена Валентинівна:

Ми щиро вдячні вельмишановній Наталці Василівні, кандидату педагогічних наук, доценту, за ґрунтовний аналіз нашої роботи, позитивний висновок і висловлені зауваження.

Стосовно висловлених зауважень та рекомендацій, хочемо надати такі відповіді та пояснення:

У відповідь на перше зауваження зазначаємо, що нами проаналізовано наукові джерела та досліджено проблему підготовки фахівців правоохоронних органів у зарубіжних країнах та в Україні. На цій основі розроблено модель та

узагальнено і відібрано методологічні підходи відповідно до специфіки нашого дослідження. В результаті обрано бінарні підходи. Виокремлення одного домінуючого підходу не дало б можливості повністю розкрити специфіку підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, оскільки проблема містить три ключові ідеї, які потребували більш широкого методологічного підґрунтя.

Щодо третього зауваження зазначаємо, що запропоноване авторське визначення ключових термінів включає узагальнену характеристику якостей бакалаврів правоохоронної діяльності під назвою «властивості характеру», оскільки у п.2.3 досить детально схарактеризовано групи професійних якостей, яким має відповідати бакалавр правоохоронних органів: інтелектуальні, ділові, комунікативні та особистісні: соціально-психологічні та емоційно-вольові. Їх уведення до трактування ключових термінів значно переобтяжило їх розуміння.

Щодо другого, четвертого та п'ятого зауваження ми погоджуємося і врахуємо їх у подальшій роботі.

Головуюча: До слова запрошується рецензент – доктор філософії, доцент Танасійчук Юлія Миколаївна.

Рецензент – доктор філософії, доцент, в.о.завідувача кафедри медико-біологічних дисциплін військово-патріотичної підготовки Уманського національного університету *Танасійчук Ю. М.*

Актуальність теми наукової роботи та її зв'язок із науковими програмами, планами, темами

Дисертаційне дослідження Кравчук О.В. присвячене надзвичайно актуальній науково-практичній проблемі підготовки майбутніх фахівців правоохоронної діяльності до ефективної соціальної взаємодії з підлітками в умовах трансформації сучасного українського суспільства, зростання соціальних ризиків, поширення девіантних форм поведінки молоді та підвищення вимог до професійної компетентності працівників правоохоронних органів.

Особливої значущості проблема набуває у контексті реформування системи правоохоронних органів, орієнтації їх діяльності на партнерську взаємодію з громадою, забезпечення безпечного освітнього середовища, профілактику правопорушень серед неповнолітніх та формування довірчих відносин між поліцією і молоддю. Соціальна взаємодія з підлітками потребує від фахівців високого рівня комунікативної культури, педагогічної компетентності, психологічної готовності та здатності до превентивної діяльності.

Актуальність дослідження зумовлена також наявністю суперечностей між:

- суспільною потребою у фахівцях правоохоронних органів, здатних до ефективної соціальної взаємодії з підлітками, та недостатньою орієнтацією освітнього процесу на формування такої готовності;

- вимогами сучасної правоохоронної практики щодо профілактики девіантної поведінки підлітків та обмеженими можливостями традиційної професійної підготовки;

- необхідністю науково обґрунтованого методичного забезпечення підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності та недостатньою розробленістю цієї проблеми в педагогічній теорії.

Дослідження виконано відповідно до науково-дослідної теми кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини «Формування ціннісних орієнтацій здобувачів освіти в Європейському освітньому середовищі», що підтверджує його системність і наукову доцільність. Тему затверджено вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол №13 від 30.01.2024 р.)

Нові наукові результати, що містяться в дисертації

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками; розроблено й апробовано структурно-функціональну модель підготовки, яка охоплює логіко-методологічний, змістово-організаційний та діагностично-результативний блоки.

Уточнено зміст базових понять дослідження («соціальна взаємодія», «готовність бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками», «професійна підготовка», «девіантна поведінка»), що сприяє науковій систематизації термінологічного апарату.

Визначено компоненти готовності (мотиваційно-особистісний, когнітивно-компетентнісний, організаційно-діяльнісний), критерії, показники та рівні її сформованості (високий, середній, низький), що дозволяє здійснювати об'єктивну діагностику результативності підготовки.

Подальшого розвитку набули підходи до вдосконалення змісту, форм, методів і технологій професійної підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності з орієнтацією на соціально-педагогічну взаємодію з підлітками.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Дисертаційна робота Кравчук Олени Валентинівни відзначається достатнім обсягом науково обґрунтованого матеріалу та логічною побудовою, що забезпечує повне і всебічне розкриття обраної проблематики. Робота складається з трьох змістовно взаємопов'язаних розділів, у межах яких висвітлено теоретико-методологічні засади, методичні підходи та результати експериментальної перевірки ефективності процесу підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, а також обґрунтовано педагогічні умови та модель її реалізації.

Зміст дисертації відзначається логічною структурованістю, методологічною виваженістю та належним рівнем теоретичного й емпіричного опрацювання проблеми. Мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження узгоджені між собою та відповідають темі роботи.

Методи дослідження є адекватними поставленим завданням і забезпечують достовірність отриманих результатів. Експериментальна робота охоплює значну вибірку респондентів, застосовано сучасні методи статистичної обробки даних.

У результаті проведеного дослідження дисертанткою:

1. Проаналізовано ступінь розробленості проблеми підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, розкрити термінологічне поле дослідження.

2. Визначено компоненти, критерії, показники та рівні готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками.

3. Здійснено діагностику формування готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками.

4. Розроблено й апробовано модель підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками.

5. Обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками

Сформульовані Кравчук Оленою Валентинівною наукові положення, висновки та практичні рекомендації відзначаються ґрунтовністю, аргументованістю та науковою вираженістю. Аналіз змісту дисертаційної роботи засвідчує досягнення поставленої мети дослідження та повне розв'язання визначених завдань. Узагальнюючі висновки є логічно побудованими, змістовними й переконливими за характером викладу.

Достовірність отриманих результатів забезпечується належною теоретико-методологічною обґрунтованістю вихідних положень, використанням комплексу адекватних наукових методів, коректною статистичною обробкою експериментальних даних, а також апробацією та впровадженням результатів дослідження у практику професійної підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності в закладах вищої освіти.

Значення отриманих автором результатів для науки і практики

Дисертаційне дослідження Кравчук Олени Валентинівни характеризується наявністю нових науково обґрунтованих положень, які вперше виносяться на захист та мають істотне значення для розвитку сучасної педагогічної науки. Отримані результати спрямовані на поглиблене наукове осмислення та розв'язання актуальної проблеми підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, що набуває особливого значення в умовах трансформації освітнього середовища, посилення соціальних викликів і зростання ролі превентивної діяльності правоохоронних органів.

Запропонована авторкою модель і педагогічні умови підготовки майбутніх фахівців розширюють наукові уявлення про механізми формування їх професійної готовності до ефективної комунікативної та соціально-педагогічної взаємодії з підлітками, поглиблюють теоретико-методологічні засади професійної освіти та забезпечують створення цілісної системи розвитку особистісних, комунікативних і професійно значущих якостей здобувачів освіти.

Не викликає сумніву і практичне значення одержаних результатів, яке полягає в можливості використання його результатів в освітньому процесі закладів вищої освіти системи МВС України; оновленні змісту навчальних нормативних дисциплін: «Основи організації служби у правоохоронних органах» доповнено темою «Професійна етика» та введено в лекційні та семінарські заняття матеріал з девіацій підлітків; «Міжособистісні комунікації в правоохоронній діяльності» оновлено темою «Конфліктний характер правоохоронної діяльності»; упроваджено вибірккові компоненти: «Правові основи виховної роботи правоохоронних органів», «Психолого-педагогічна підготовка»; у підготовці та підвищенні кваліфікації фахівців підрозділів ювенальної превенції; під час розроблення навчальних програм, спецкурсів, тренінгів і методичних рекомендацій; у діяльності психологів, соціальних педагогів і кураторів академічних груп.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес бази Львівського державного університету внутрішніх справ (довідка від 07.11.2025 № 67), Міжрегіональної академії управління персоналом (довідка від 05.11.2025 № 4470), Волинського національного університету імені Лесі Українки (довідка від 26.11.2025 № 03-24/01/3700).

Таким чином, результати дисертаційного дослідження **Кравчук Олени Валентинівни** мають істотне значення як для розвитку теорії професійної підготовки фахівців правоохоронної діяльності, так і для вдосконалення практики організації освітнього процесу у закладах вищої освіти. Отримані наукові положення сприяють оновленню змісту професійної освіти, підвищенню ефективності підготовки майбутніх правоохоронців до соціальної взаємодії з підлітками, формуванню їх професійної компетентності, комунікативної культури та готовності до превентивної й соціально орієнтованої діяльності в сучасному соціальному середовищі.

Оцінка змісту та завершеності дисертації

Дисертація має завершений характер, структурована відповідно до логіки наукового дослідження, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків. У роботі послідовно розкрито теоретичні засади проблеми, здійснено діагностику стану готовності та експериментально підтверджено ефективність запропонованої моделі. Така структура повністю відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

У вступі авторка обґрунтовує актуальність теми, визначає мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, формулює гіпотезу, окреслює методологічні засади та наукову новизну роботи.

Перший розділ присвячено аналізу теоретичних засад проблеми підготовки майбутніх правоохоронців до соціальної взаємодії з підлітками. Авторка здійснює ґрунтовний аналіз наукових підходів, уточнює понятійно-категоріальний апарат, розкриває психолого-педагогічні та соціальні передумови формування готовності до соціальної взаємодії.

Другий розділ містить опис організації та методики констатувального експерименту, визначення критеріїв, показників і рівнів готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками. Подано результати діагностики, що засвідчують актуальність і практичну значущість обраної проблеми.

У третьому розділі представлено модель підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, обґрунтовано педагогічні умови її реалізації та подано результати формульовального експерименту з використанням методів математичної статистики.

Дискусійні положення та зауваження

Поряд із позитивною оцінкою дисертаційної роботи вважаємо за доцільне висловити окремі дискусійні положення та зауваження:

1. У вступі дисертації недостатньо чітко окреслено емпіричні передумови дослідження. Зокрема, доцільним було б подати короткий аналіз реальних труднощів соціальної взаємодії між працівниками правоохоронних органів і підлітками, спираючись на дані практики ювенальної превенції або результати попередніх досліджень.

2. У першому розділі дисертації доцільно було б більш системно представити зарубіжний досвід підготовки правоохоронців до роботи з підлітками, зокрема у країнах ЄС, із виокремленням педагогічних підходів, які могли б бути адаптовані до українських реалій.

3. Критерії та показники сформованості готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками потребують більш чіткого розмежування. У деяких випадках показники мотиваційно-ціннісного та діяльнісно-поведінкового компонентів частково перетинаються за змістом.

4. У моделі підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності недостатньо акцентовано міждисциплінарний характер підготовки. Зокрема, не повною мірою відображено роль психологічної, соціально-педагогічної та правової складових у формуванні готовності до соціальної взаємодії з підлітками.

Повнота викладу результатів у наукових працях

Основні результати дослідження відображені у наукових публікаціях авторки, що забезпечує належну апробацію та підтверджує їх достовірність. Основні результати дослідження викладено в 14 публікаціях автора, із них: 7 статей відображають основні наукові результати (1 – у зарубіжному фаховому виданні), 7 – апробаційного характеру.

Оцінка мови і стилю викладення

Дисертаційна робота Кравчук Олени Валентинівни викладена державною мовою, характеризується логічною побудовою та послідовністю викладу матеріалу, загалом відповідає вимогам наукового стилю. Термінологічний апарат використано коректно, адекватно змісту дослідження та сучасним науковим підходам у галузі педагогіки й професійної підготовки фахівців правоохоронної діяльності. У роботі не виявлено некоректних текстових запозичень без відповідних посилань на джерела, що підтверджується результатами перевірки дисертації спеціалізованим програмним забезпеченням з контролю академічної доброчесності.

Відповідність дисертації спеціальності

Зміст дисертаційного дослідження повністю відповідає предметній області спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та відображає сучасні наукові підходи до проблеми професійної підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками.

Викладені у роботі наукові положення, висновки та рекомендації узгоджуються з вимогами «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Аналіз поданої на рецензування дисертаційної роботи та опублікованих наукових праць дає підстави стверджувати, що дисертація Кравчук Олени Валентинівни «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками», подана на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, є завершеною самостійною науковою працею, виконаною у логічній послідовності, такою, що повністю охоплює поставлену наукову проблему та відповідає вимогам чинних нормативних документів (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 №44). Авторка

заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Головуюча: слово для відповіді на зауваження рецензента надається Кравчук Олені Валентинівні.

Кравчук Олена Валентинівна:

Ми щиро вдячні вельмишановній Юлії Миколаївні, доктору філософії, доценту за ґрунтовний аналіз нашої роботи, позитивний висновок і висловлені зауваження.

Стосовно висловлених зауважень та рекомендацій, хочемо надати такі відповіді та пояснення:

У відповідь на перше зауваження дозвольте пояснити. У вступі дисертації нами свідомо не проаналізовано реальні труднощі соціальної взаємодії між працівниками правоохоронних органів і підлітками. Подано тільки аналіз наукових досліджень за ключовими напрямками із висновками про неповну дослідженість задекларованої проблеми. Усі труднощі соціальної взаємодії між працівниками правоохоронних органів і підлітками виявлені під час пілотажного дослідження та констатувального етапу експерименту, які ми успішно намагалися усунути під час формувального етапу.

Щодо другого зауваження зазначаємо, що нами проблема підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками у наукових дослідженнях розглядалася за різними напрямками, які узагальнені до трьох. За першим напрямком нами розкрито характеристику підліткового віку, підлітка як суб'єкта соціальних взаємин, ролі та значення соціального середовища у формуванні особистості підлітка, зокрема і в зарубіжних країнах. Встановлено, що робота з підлітками будується на основі програм, які мають превентивний характер. У ряді країн фахівці правоохоронних органів виконують широкий спектр обов'язків, пов'язаних з вихованням підлітків, правовою просвітою, профілактикою вчинення ними правопорушень, більш властивих органам освіти, соціального захисту тощо.

За третім напрямком досліджень розкрито специфіку підготовки майбутніх фахівців правоохоронних органів, зокрема до соціальної взаємодії з підлітками, попередження їх девіантної поведінки. Встановлено, що робота з дезадаптованими старшими підлітками є обов'язковим компонентом загальної соціальної роботи в багатьох країнах Європи і США. Звернення до закордонного досвіду у професійній підготовці фахівців правоохоронних органів показало також підвищену увагу до проблеми її якості.

Щодо третього та четвертого зауваження погоджуємося і врахуємо їх у подальшій роботі.

Головуюча: Які ще будуть зауваження, побажання? Немає.

Головуюча: Була внесена пропозиція рекомендувати дисертацію Кравчук Олені Валентинівні на тему «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками» до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді. Ця пропозиція ставиться на голосування. Голосують члени кафедри. Хто за таку пропозицію? Хто проти? Хто утримався?

Результати голосування: «за» – 14, «проти» – немає, «утримались» – немає.

Ухвалили: На підставі обговорення дисертаційного дослідження Кравчук Олени Валентинівни на тему «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками» за спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки затвердити такий висновок кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кравчук Олени Валентинівни на тему «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що у демократичній державі ефективність діяльності влади залежить від того, наскільки вона якісно взаємодіє зі своїми громадянами. Необхідність встановлення довірчих взаємин громадян з поліцейськими органами обумовлена значною роллю у створенні ефективної форми взаємодії соціальних інститутів для досягнення загального добробуту держави та вирішення суспільно значимих цілей. Це залежить від рівня комунікативної культури її співробітників. Підтвердженням тому є законодавчі документи, що вказують на важливу роль професійної, зокрема комунікативної, культури всіх суб'єктів правоохоронної діяльності.

На сьогодні, серед таких документів: Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про Національну поліцію», накази МВС України «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад»; «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України»; «Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських», «Про затвердження Змін до Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України», «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів Національної поліції України із забезпечення безпечного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти», Постанови «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», «Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю», Указ Президента України «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі», внутрішні документи (Дисциплінарний статут Національної поліції України, Кодекс честі) та інші нормативні документи, що складають організаційно-правову основу їх діяльності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження обраної проблеми здійснювалося відповідно до основних

напрямів та завдань науково-дослідної теми кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини «Формування ціннісних орієнтацій здобувачів освіти в Європейському освітньому середовищі» (державний реєстраційний номер 0116U000115). Тему узгоджено на засіданні Міжвідомчої ради з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології (протокол № 3 від 04.12.2023) та затверджено вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 13 від 30.01.2024).

Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

У дисертації розглянуто теоретичні основи підготовки майбутніх бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, зокрема, проаналізовано ступінь розробленості проблеми; обґрунтовано поняттєво-категоріальний апарат дослідження; з'ясовано особливості підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками у контексті професійної діяльності.

Проведено моніторинг та діагностику стану підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками через організацію дослідно-експериментальної роботи з підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками; визначено Компоненти, критерії, показники та рівні готовності майбутніх бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, розкрито методiku та результати констатувального етапу дослідження.

Здійснено експериментальну перевірку ефективності процесу підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками через розкриття моделі, обґрунтування та реалізацію педагогічних умов підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками; проаналізовано формувальний етап дослідно-експериментальної роботи та одержані результати.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що:

вперше обґрунтовано педагогічні умови підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками (формування соціально спрямованої ціннісної орієнтації, мотивації, інтересу бакалаврів до спілкування з підлітками на основі поєднання традиційних та інноваційних форм та активних методів навчання; відбір змісту підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності з урахуванням специфіки соціальної взаємодії з підлітками; використання освітніх технологій для організації комунікативної діяльності бакалаврів в позааудиторній діяльності та під час виробничої практики); розроблено модель, яка містить три блоки: логіко-методологічний (мета, підходи, принципи), змістово-організаційний (етапи, зміст, форми, методи, технології), діагностично-результативний (компоненти, критерії, показники, рівні, діагностичне забезпечення, результат);

уточнено зміст категорій: «поліція», «професійна діяльність», «професійна діяльність фахівця правоохоронних органів», «взаємодія», «соціальна взаємодія»

бакалавра правоохоронної діяльності», «комунікація», «спілкування», «девіантна поведінка підлітків», «соціальна взаємодія фахівців правоохоронних органів з підлітками», «попередження девіантної поведінки», «правове виховання», «правовиховна діяльність», «професійна підготовка», «підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності», «підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками», «готовність бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками»; компоненти: мотиваційно-особистісний з критеріями: мотиваційно-ціннісним, потребово-орієнтаційним, особистісним, когнітивно-компетентнісний з критеріями: інформаційно-пізнавальним, професійно-компетентнісним, когнітивно-змістовим, організаційно-діяльнісний з критеріями: соціально-рефлексивним, комунікативно-довірчим, організаційно-партнерським, їх показники та рівні готовності (високий, середній, низький);

удосконалено зміст, форми, методи, технології підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками;

подальшого розвитку набули теоретичні підходи до проблеми підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками.

Практичне значення одержаних результатів полягає в

розробці та впровадженні в освітній процес закладів освіти системи МВС діагностичного інструментарію, обґрунтуванні та експериментальній перевірці критеріальних та рівневих характеристик готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками, оновленні змісту освітніх компонентів «Основи організації служби у правоохоронних органах», яку доповнено темою «Професійна етика» та введення в лекційні та семінарські заняття матеріалу з девіацій підлітків, «Міжособистісні комунікації в правоохоронній діяльності» доповнено темою «Конфліктний характер правоохоронної діяльності», упровадженні вибірових компонентів «Правові основи виховної роботи правоохоронних органів», «Психолого-педагогічна підготовка», проведенні фахових семінарів «Профілактика девіантної поведінки підлітків», «Формування комунікативної культури бакалаврів правоохоронної діяльності», «Забезпечення прав людини у діяльності фахівців правоохоронних органів»; для виробничої практики запропоновано систему завдань, ситуацій з правового виховання підлітків, комплекс методик для розвитку особистісних якостей підлітків, розроблено програму «Я – лідер», «Я – волонтер», «Я – дослідник» з метою соціально-профілактичної та педагогічної підтримки підлітків; удосконалено програму проблемної групи «Правове виховання населення».

Матеріали дослідження можуть бути використані з метою оптимізації професійної підготовки фахівців правоохоронних органів до роботи в соціумі, що динамічно змінюється, на основі вдосконалення в соціальній взаємодії компонентних складових їх особистого соціального досвіду; фахівцями правоохоронних органів, громадськими об'єднаннями, які займаються проблемами девіантної поведінки сучасних підлітків; психологами-практиками та соціальними працівниками у контексті індивідуальної чи групової роботи з підлітками. Результати дослідження можуть бути підставою для покращення роботи фахівців правоохоронних органів та розробки нормативних актів, що регламентують аспекти діяльності дільничного інспектора, інспектора ювенальної превенції та

інспектора безпеки освітнього середовища та нових вибіркових дисциплін.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок в них автора.

Основні результати дослідження викладено в 14 публікаціях автора, із них: 7 статей відображають основні наукові результати (1 – у зарубіжному фаховому виданні), 7 – апробаційного характеру.

Особистий внесок автора. У статтях «Formation of professional communication of non language specialists in higher education institutions» (співавтори Kochubei M., Chovriy S., Koucheva T., Pishun S.) автором проведено діагностику комунікативної компетентності майбутніх фахівців та показано структуру комунікативної компетентності, внесок автора – 20 %, Kochubei M. проведено діагностичне дослідження з використанням рівнів сформованості компонентів: когнітивно-стратегічного, мотиваційно-ціннісного та діяльнісно-коригувального, внесок 20 %; Chovriy S. розроблено правила педагогічної комунікації для майбутніх фахівців з немовних спеціальностей, внесок 20 %, Koucheva T. розкрито значення поняття «комунікація», показано ефективність професійної комунікації та комунікативного простору фахівців з немовних спеціальностей, внесок 20 %, Pishun S. виділено недоліки у формуванні професійної комунікації фахівців та основні чинники, що впливають на недостатній розвиток професійної комунікації фахівців, внесок 20%; «Компонентний склад здатностей правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини з населенням різних категорій» (співавтор Совгіра С.) – автором уточнено зміст здатностей правоохоронців встановлювати довірчі взаємини, внесок автора – 40 %, Совгірою С. доведено необхідність підвищення професійної компетентності та особистісних якостей фахівців правоохоронних органів, необхідних для ефективної роботи та побудови довірчих взаємин із громадянами, внесок автора – 60 %.

За темою дисертаційної роботи представлені такі наукові публікації:

Наукові праці, у яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Kravchuk O., Kochubei M., Chovriy S., Koucheva T., Pishun S. Formation of professional communication of non language specialists in higher education institutions. Amazonia Investiga. 2024. Vol. 13. Issue 73. Pp. 373–386.

DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2024.73.01.31>

2. Кравчук О. В. Зміст соціально-профілактичної діяльності майбутніх фахівців правоохоронних органів з правопорушень підлітків. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький, 2024. Вип. 215. С. 191–196.

DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-215-191-196>

3. Совгіра С., Кравчук О. Компонентний склад здатностей правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини з населенням різних категорій. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Умань, 2024. Вип. 2. С. 87–95. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2024.306330>

4. Кравчук О. В. Педагогічні можливості профілактичної діяльності майбутніх фахівців правоохоронних органів із підлітками. *Наукові записки*. 2024. № 6. С. 104–109. DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2024.06.104

5. Кравчук О. В. Сутність, зміст та особливості психолого-педагогічної підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з

підлітками. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2025. № 3(49). С. 626–637. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-3\(49\)-626-637](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-3(49)-626-637)

6. Кравчук О. Теоретичні передумови посилення інтеграції змісту та процесу підготовки майбутніх фахівців правоохоронних органів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький, 2024. Вип. 213. С. 173–178. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-173-177>

7. Кравчук О. Аналіз готовності майбутніх правоохоронців до комунікації з неповнолітніми у соціально небезпечних ситуаціях. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 10(18). С. 186–200. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10\(18\)-186-199](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10(18)-186-199)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

8. Кравчук О. В. Регіональна система соціального контролю та попередження девіантної поведінки підлітків. *Modern Trends in the Development of Scientific Space: X International scientific and practical conference (Dresden, February 14–16, 2024)*. Dresden, Germany: International Scientific Unity, 2024. Pp. 194–196. URL: https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2024/02/Modern_trends_in_the_development_of_scientific_space_Feb_14_16_2024.pdf.

9. Кравчук О. В. Компетентність соціальної взаємодії майбутнього фахівця правоохоронних органів. *Проблеми та перспективи розвитку науки, освіти, технологій і суспільства*: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Кропивницький, 29 листоп. 2023 р.): у 3-х ч. Кропивницький, 2023. Ч. 1. С. 44–46. URL: https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/11501/document.pdf?utm_source=chatgpt.com

10. Кравчук О. В. Принципи підготовки майбутніх фахівців правоохоронних органів до соціальної взаємодії. *Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика*: зб. матеріалів XIV Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (Умань, 23 листоп. 2023 р.). Умань, 2023. С. 136–140. URL: <https://lnk.ua/x4LXPzn4n>

11. Кравчук О. В. Здатності майбутніх фахівців правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини з підлітками як умова успішної професійної діяльності. *Theoretical and practical perspectives of modern science: VII International Scientific and Practical Conference (Stockholm, February 13–14, 2024)*. Stockholm, Sweden, 2024. Pp. 57–60. URL: <https://zenodo.org/records/10689118>.

12. Кравчук О. Сутнісні характеристики професійної компетентності як критеріальний показник готовності фахівців правоохоронних органів до роботи з підлітками девіантної поведінки *Наука. Освіта. Молодь*: зб. матеріалів XVIII Всеукр. наук. конф. студентів та молодих науковців (Умань, 15 квіт. 2025 р.). Умань, 2025. С. 144–146. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/stud_konferenzia/2025/1/49.pdf

13. Кравчук О. В. Порівняльний аналіз стану професійної підготовки правоохоронців до роботи з підлітками у різних країнах. *Global Directions in Scientific Research and Technological Development: Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Conference (Valencia, September 15–17, 2025)*.

Valencia, Spain, 2025. Pp. 160–163. URL: https://www.eoss-conf.com/wp-content/uploads/2025/09/Valencia_Spain_15.09.25.pdf

14. Кравчук О. В. Аналіз ефективності соціальної взаємодії поліцейських з підлітками. *Modern Problems of Science and Technology: Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference (Tallinn, September 22–24, 2025)*. Tallinn, Estonia: European Open Science Space, 2025. Pp. 122–124. URL: https://www.eoss-conf.com/wp-content/uploads/2025/09/Tallinn_Estonia_22.09.25.pdf

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження обговорювалися на науково-практичних конференціях різного рівня: *міжнародних* – «Проблеми та перспективи розвитку науки, освіти, технологій і суспільства» (Кропивницький, 2023), «Modern Trends in the Development of Scientific Space» (Dresden, 2024), «Theoretical and practical perspectives of modern science» (Stockholm, 2024), «Global Directions in Scientific Research and Technological Development» (Valencia, 2025), «Modern Problems of Science and Technology» (Tallinn, 2025); *всеукраїнських* – «Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика (Умань, 2023), «Наука. Освіта. Молодь» (Умань, 2025).

Результати дослідження обговорювалися на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (2022–2025).

Оцінка мови і стилю викладення матеріалу дисертації. Дисертацію викладено українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам, побудова логічна. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту. Дисертаційна робота відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Відсутність фактів академічного плагіату, фабрикації, фасильфікації.

За результатами перевірки дисертації за програмою Unicheck та засідання експертної комісії з формування висновку про наявність чи відсутність академічного плагіату дисертацію допущено до попередньої експертизи. Визначено, що у дисертації Кравчук Олени Валентинівни на тему «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками» відсутні текстові запозичення без посилань на джерело, тобто науковий матеріал дисертаційної роботи не має ознак академічного плагіату, фабрикації, фасильфікації.

Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота Кравчук Олени Валентинівни на тему «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками» є самостійною і завершеною роботою на правах рукопису, яку виконано здобувачем особисто за актуальною темою з використанням адекватних методів дослідження. Робота характеризується єдністю змісту, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачкою досліджень, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, свідчать про особистий внесок здобувача в науку та достатньо повно оприлюднені у наукових працях аспіранта.

За своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, теоретичним і практичним значенням дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог щодо оформлення дисертації» (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, зі змінами, Постановою КМ № 341 від 21.03.2022) та рекомендується до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Результати голосування: одногосно.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент

Наталка ДУДНИК

Рецензент:

доктор філософії, доцент

Юлія ТАНАСІЙЧУК

Головуюча на засіданні:

доктор педагогічних наук, професор

Олена КІРДАН

Секретар:

кандидат педагогічних наук, доцент

Оксана ЮРЧЕНКО

Підпис Н. Дудник, Ю. Танасійчук,
О. Кірдан, О. Юрченко

10

ЗАСВІДЧУЮ

Завідувач канцелярії Уманського
національного університету

Умань, Івано-Франківська область

14.04.2026 р.

